

PAPRASTŲJŲ ŠUNAŽOLIŲ VEISLIŲ, ĮRAŠYTŲ Į NACIONALINIŲ AUGALŲ VEISLIŲ SĄRAŠĄ, APRAŠAI

TURINYS

	psl.
Anksta	1
Aukštuolė	1
Luknė DS	2
Niva.....	2
Regenta DS	2
Sparta	3

Anksta. Paprastųjų šunažolių veislė sukurta Lietuvos žemdirbystės institute. Veislę sukūrė dr. P. Tarakanovas. 'Anksta' veislės šunažolių ūkinio vertingumo tyrimai atlikti 2004–2006 m. Plungės ir Pasvalio AVT stotyse. Veislės tyrimo metais gautas vidutinis 9,96 t ha⁻¹ sausų medžiagų ir 0,25 t ha⁻¹ sėklų derlius. Didžiausias sausų medžiagų derlius gautas 2005 m. Pasvalio AVT stotyje – 18,44 t ha⁻¹. Atlikus laboratorines analizes, atskirų tyrimo metų derliaus sausoje medžiagoje, nustatyta: baltymų 12,2–25,5 proc. ir ląstelienos –11,1–19,3 proc.

'Anksta' veislės šunažolių išaugintame žalios masės derliuje lapai vidutiniškai sudarė 42,6 proc. Šios veislės augalų ištvermingumas žiemojimui vidutiniškai įvertintas 7 balais. Augalų vidutinis aukštis 64 cm. Įrengtuose bandymuose jie neišgulė. Tuo būdu jų atsparumas išgulimui įvertintas 9 balais.

'Anksta' labai ankstyva šunažolių veislė. Jos augalų vegetacijos periodo vidutinė trukmė 142 dienos (skaičiuojant nuo sausio 1 d. iki pirmos pjūties). Šios veislės augalai pradeda plaukėti ir plaukėja vidutiniškai net 7 dienom anksčiau, lyginant su standartinės 'Aukštuolė' veislės.

Bandymo metais šios veislės augalus labai mažai pažeidė ligos, išskyrus rūdis, kurios atskirais metais pažeidė 10–35 proc. augalų.

Į viršų ↑

Aukštuolė. Šunažolių veislė 'Aukštuolė' sukurta Lietuvos žemdirbystės institute. Veislių bandymuose tiriama nuo 1993 metų Plungės, Kauno ir Pasvalio augalų veislių tyrimo stotyse. Per tyrimų laikotarpį visose stotyse vidutiniškai gauta 11,49 t ha⁻¹ sausų medžiagų, tai 0,29 t ha⁻¹ daugiau nei standartinės veislės 'Asta'. Didžiausias sausų medžiagų derlingumas gautas 1995 m. Kauno stotyje – 21,09 t ha⁻¹. Sėklų vidutiniškai gauta 0,28 t ha⁻¹. Gausiausias sėklų derlius buvo 1996 m. Pasvalio augalų veislių tyrimo stotyje – 0,97 t ha⁻¹. 'Aukštuolė' gerai žiemoja (4,9 balo). Augalai vidutiniškai užauga iki 105 cm, tačiau atspari išgulimui (4,8 balo). Ląstelienos žalioje masėje randama 28,4%, o baltymu - 7,5%. Augalai labai gerai krūmijasi, atsparesni ligoms už

standartą. 'Aukštuolė' vėlyva veislė, jos vegetacijos periodas iki pirmo šienavimo 49 dienos, arba vidutiniškai 3 dienom vėlyvesnė už Astą'. Auginant ūkyje šunažoles Asta' ir Aukštuolė' veisles, susidaro sąlygos geriau organizuoti šienavimo darbus, pasigaminti geros kokybės pašarų.

Į viršų ↑

Luknė DS. Veislė, sukurta Lietuvoje, *Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro filiale Žemdirbystės institute*. Šios veislės ūkinio vertingumo tyrimai buvo atlikti 2015 ir 2016 m. Plungės ir Pasvalio AVT skyriuose. Tyrimo metais šie augalai užaugino vidutiniškai 16,43 t ha⁻¹ sausųjų medžiagų derlių. Augalų aukštis siekia 83,5 cm. Išvermingumas žiemojimui buvo įvertintas 8,63 balais, o atsparumas išgulimui – 8,17 balų. Augalų lapuotumas – 46,98 proc. Baltymų sausojoje medžiagoje – 12,92, ląstelių – 31,96 proc. Vegetacijos periodas iki I pjūties – 144 dienos.

Lyginant su standartine veisle 'Anksta' (selekcininkas – *Lietuvos agrarinių ir miškų mokslo centro filialas Žemdirbystės institutas*), 'Luknė DS' pasižymėjo 6,75 proc. didesniu sausųjų medžiagų derliumi.

Į viršų ↑

Niva. Šunažolių veislė sukurta Danijoje, DLF Trifolium sėklininkystės firmoje. Veislės ūkinio vertingumo tyrimuose, atliktuose 2001-2003 m. Plungės ir Pasvalio augalų veislių tyrimo stotyse įrengtuose bandymuose, gautas vidutinis 7,36 t ha⁻¹ sausų medžiagų ir 0,15 t ha⁻¹ sėklų derlius. Didžiausias sausų medžiagų derlius buvo gautas 2003 m. Plungės augalų veislių tyrimo stotyje – 8,98 t ha⁻¹.

Žalios masės sausoje medžiagoje atskirais metais nustatyta: baltymų 10,1-19,1 proc., o ląstelių – 18,2-28,5 proc.

Augalai pasižymi gausiu lapuotumu. Bandymuose gautame žolės žalios masės derliuje lapai vidutiniškai sudarė net 59,9 proc. Bandymo metais 'Niva' veislės šunažolės gerai žiemojo. Išvermingumas žiemos šalčiams įvertintas 7,3 balo. Augalų vidutinis aukštis 63 cm. Tyrimo metais jie neišgulė. Atsparumas išgulimui įvertintas 9 balais. 'Niva' veislės šunažolių vidutinė vegetacijos periodo trukmė 144 dienos (iki pirmos pjūties). Bandymo metais šios veislės augalus mažai pažeidė ligos. Nustatytas tik nedidelis augalų pažeidimas miltlige (9 proc.) ir rūdimis (15 proc.).

Į viršų ↑

Regenta DS. Šunažolių veislė, sukurta Lietuvos žemdirbystės institute. Veislė buvo sukurta perkryžminant regenerantus, gautus lastelių kultūros metodu iš produktyvių klonų, atrinktų iš veislių 'Norwestern' (Kanada) ir 'Holstemkamp' (Vokietija). Veislės autoriai: P.Tarakanovas ir E.Lemežis.

Konkursiniuose bandymuose veislė tirta 1999-2000m. Plungės, Kauno ir Pasvalio augalų

veislių tyrimo stotyse. Jose gautas vidutinis $10,8 \text{ t ha}^{-1}$ sausų medžiagų derlius. ‘Regenta DS’ veislės šunažolės sausų medžiagų derliumi viršijo ‘Asta’, ‘Dainava’ ir ‘Aukštuolė’ veislių vidutinį derlingumą $14,9\%$. Didžiausias sausų medžiagų derlius gautas 1999m. Kauno stotyje – $15,9 \text{ t ha}^{-1}$. Vidutinis sėklų derlius gautas $0,19 \text{ t ha}^{-1}$.

Ištvermingumas žiemojimui įvertintas 8-9 balais. Augalų vidutinis aukštis 101 cm, jie mažai išgula. Stiebai gausiai lapuoti. Lapai sudaro net $52,8\%$ bendros augalų masės. Augalai pavasarį ir po pjūčių geriau atželia, negu ‘Asta’ veislės augalai. Žalios masės sausoje medžiagoje vidutiniškai nustatyta baltymų $13,4\%$ (kitų registruotų šunažolių veislių – $12,9\%$). Ląsteliena vidutiniškai sudaro $25,5\%$ (kitų registruotų veislių sausoje medžiagoje – $26,7\%$). Vidutinė vegetacijos periodo trukmė iki pirmos pjūties 140 dienų. ‘Regenta DS’ veislė vidutiniškai 6 dienom vėlyvesnė už ‘Asta’ veislę. Veislės ‘Regenta DS’ augalus mažiau pažeidžia lapų dėmėtligė ir rūdys, negu ‘Asta’ veislės šunažolių.

Į viršų ↑

Sparta. Šunažolių veislė sukurta Danijoje, DLF Trifolium sėklininkystės firmoje. Veislės ūkinio vertingumo tyrimuose, atliktuose 2003-2005 m. Plungės ir Pasvalio AVT stotyse, gautas vidutinis $8,91 \text{ t ha}^{-1}$ sausų medžiagų ir $0,11 \text{ t ha}^{-1}$ sėklų derlius. Didžiausias sausų medžiagų derlius buvo gautas 2003 m. Pasvalio AVT stotyje – $11,25 \text{ t ha}^{-1}$.

Žalios masės sausoje medžiagoje (atskirais tyrimo metais) nustatyta: baltymų $11,3\text{--}14,4\%$ proc., o ląstelienos – $19,0\text{--}22,1\%$ proc.

‘Sparta’ veislės šunažolių augalai pasižymi geru lapuotumu. Bandymuose gautame žalios masės derliuje lapai vidutiniškai sudarė $55,5\%$ proc. Bandymo metais šios veislės šunažolės gerai žiemojo. Jų ištvermingumas žiemojimui vidutiniškai įvertintas 8,4 balo. Augalų vidutinis aukštis 66 cm. Tyrimo metais jie neišgulė. Atsparumas išgulimui įvertintas 9 balais. ‘Sparta’ veislės šunažolių vidutinė vegetacijos periodo trukmė 151 diena (iki pirmos pjūties) tokia pat, kaip ir standartinės ‘Aukštuolė’ veislės.

Į viršų ↑